

हिंदू हृदयसम्राट बाळासाहेब ठाकरे
महाराष्ट्र समृद्धी महामार्गाच्या मंजूर
वित्तीय आराखड्यातील बदलास
मान्यता देणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन
सार्वजनिक बांधकाम विभाग
शासन निर्णय क्रमांक खाक्षेस-२०२०/प्र.क्र.४१९/रस्ते-८,
मंत्रालय, मुंबई ४०००३२
दिनांक : २३ सप्टेंबर, २०२२

- वाचा :** १) शासन निर्णय क्र. खाक्षेस-२०१६/प्र.क्र.२५१ (एल.बी.२२)/रस्ते-८
दि. ०१.१०.२०१८
२) शासन निर्णय क्र. खाक्षेस-२०१९/प्र.क्र.३३६/रस्ते-८, दि. २०.१२.२०१९.

प्रस्तावना :

वरील संदर्भित शासन निर्णय क्रमांक १ प्रमाणे महाराष्ट्र समृद्धी महामार्गाची सुधारीत प्रकल्प किंमत रु.५५,३३५.३२ कोटी इतकी असून त्यापैकी रु.२८,०००.०० कोटी इतक्या रकमेच्या कर्जाची पथकराच्या उत्पन्नातून परतफेड करणे शक्य आहे (Sustainable Debt). आतापर्यंत या प्रकल्पासाठीचे विशेष उद्देशवाहन NMSCEW Ltd यांना रु.२८,०००.०० कोटी इतक्या रकमेचे कर्ज मंजूर झाले आहे. अंतिमतः मंजूर झालेले कर्ज खालीलप्रमाणे:

Sr. No.	Particulars	Amt in Cr. Rs
1.	State Bank of India	8,000
2.	Union Bank of India	1,700
3.	Bank of India	1,700
4.	Indian Bank	750
5.	India Infrastructure Finance Co. Ltd	1,300
6.	Bank of Baroda	1,500
7.	Bank of Maharashtra	१०००
8.	Syndicate Bank	500
9.	Oriented Bank of Commerce	500
१०	Canara Bank	4000
11	HUDCO	2550
12	UBI (Andhra)	1500
13	Punjab National Bank	3000
	Total	28000

बांधकाम कालावधीतील कर्जावरील व्याज ९.७५% इतका व्याजदर आहे व त्यानंतर Floating Rate राहील.

- कर्जाचा संपूर्ण कालावधी २५ वर्षांचा असेल.
- सदर प्रकल्पासाठी बांधकाम कालावधीतील कर्जावरील व्याजाची रक्कम शासन निर्णयानुसार शासनाने देणे अपेक्षित आहे.
- तसेच सवलत करारनाम्यातील आर्टीकल २५.२ मध्ये नमूद केल्याप्रमाणे प्रकल्प बांधकाम कालावधीत व त्यानंतरची रोकडप्रवाहातील तूट ही शासनाने देणे अपेक्षित आहे.

वरील पार्श्वभूमीवर महाराष्ट्र समृद्धी महामार्गाच्या वित्तीय परिसमाप्तीची (Financial Closure) दिनांक ३०.०९.२०१९ झालेली आहे.

दि.०१.१०.२०१८ रोजीच्या शासन निर्णयाप्रमाणे मंजूर वित्तीय आराखडा खालीलप्रमाणे आहे :

परिशिष्ट-अ

अ. क्र.	बाब	किंमत	टक्केवारी
१)	प्रकल्पाची बांधकाम किंमत	२८२६२.००	५१.०७%
२)	रॉयल्टी	२४१३.५६	४.३६%
३)	जी.एस.टी.	३६८१.०७	६.६५%
४)	एकूण ईपीसी किंमत (स्थापत्य बांधकाम खर्च + रॉयल्टी + जीएसटी) काँक्रीट रस्त्याकरिता	३४,३५६.६३	६२.०९%
५)	भूसंपादन	७,५००.००	१३.५५%
६)	सेंटेज चार्जेस	२३३६.८४	४.२२%
७)	बांधकाम पूर्व खर्च	२,२३६.००	४.०४%
८)	भाववाढ	२,५०९.६७	४.५४%
९)	बांधकाम खर्चावरील व्याज	६३९६.१८	११.५६%
	एकूण प्रकल्प खर्च	५५,३३५.३२	१००.००%

वरील एकूण प्रकल्प किंमतीमधील राज्यशासनामार्फत अपेक्षित अर्थसहाय्य/सुट खालीलप्रमाणे आहे-

अ. क्र.	तपशिल	रु. कोटीत	टक्केवारी
१)	रॉयल्टी (सुट) (Non Cash Support)	२४१३.५६	४.३६%
२)	बांधकाम खर्चावरील व्याज (अर्थसहाय्य) (Cash Grant)	६३९६.१८	११.५६%
	एकूण	८८०९.७४	१५.९२%

सद्यःस्थितीत महाराष्ट्र राज्य रस्ते विकास महामंडळ व इतर खाजगी क्षेत्र उपक्रमे (PSUs) नी उपलब्ध केलेला निधी लक्षात घेता भागभांडवल भरणा व शासनाचे दायित्व व खालीलप्रमाणे आहे :

Sr. No.	Particulars	Cost (INR Cr.)
1.	MSRDC	3,500
2.	State PSUs	5,500
3.	Royalty Exemption (GoM)	2,414
4.	IDC (GoM)	6,396
5.	Monetization of Land	9,525
	Total	27,335

वरील तक्त्यातील रु.२७,३३५.०० कोटी इतक्या भाग भांडवली भरण्यामध्ये शासनाचा हिस्सा गौण खनिजावरील शुल्कांच्या माफीपोटीचे रु.२,४१४.०० कोटी व बांधकाम कालावधीतील कर्जावरील व्याज रु.६,३९६.०० कोटी म्हणजे एकूण रु.८,८१०.०० कोटी इतका आहे. त्याशिवाय या प्रकल्पासाठी शासनाने महाराष्ट्र राज्य रस्ते विकास महामंडळ व विशेष उद्देश वाहन NMSCEW Ltd यांचेसमवेत जो सवलत करारनामा केला त्यातील Article २५.२ खालीलप्रमाणे आहे :

25.2 Equity Support

25.2.1 *It has been envisaged that in case of cash shortfall during the Operation Period and/or shortfall during the Construction Period in meeting the envisaged Equity on the Project the Land Bank hypothecated by MSRDC and Concessionaire as security, shall be monetized to meet such shortfall.*

However, if there is any cash shortfall despite such monetization or due to delay in such monetization, or there is any cost overrun beyond the envisaged Total Project Cost, such shortfall would be met by the Authority through its own sources i.e. petroleum cess, etc (the "Equity Support") subject to conditions specified in this Clause 25.2.

25.2.2 *If the Realisable Fee in any Accounting Year shall fall short of the Subsistence Revenue during the Operation Period other than for Force Majeure Events, and/or there is any shortfall in envisaged Equity during the Construction Period for completion of Project works and/or cost overrun beyond the Total Project Cost the Authority would extend Equity Support to the Concessionaire.*

25.2.3 *In the Operation Period If the quarterly results of the Concessionaire indicate that the shortfall referred to in Clause 25.2.2 has arisen in respect of the previous 3 (three) months thereof, the Concessionaire shall be entitled to Equity Support from the Authority. The Authority shall disburse each tranche of the Equity Support as and when due, but no later than 15 (fifteen) days of receiving a request from the Concessionaire along with necessary particulars..*

सदर Article २५.२ नुसार ढोबळ मानाने सदर प्रकल्पासाठी जी काही रक्कम कमी पडेल ती भागभांडवली भरणाकरून शासन उपलब्ध करेल अशी तरतुद आहे.

वरील बाबींचा विचार करून मंत्रीमंडळाने दि. ११.१२.२०१९ रोजी झालेल्या बैठकीत निर्णयानुसार दि.२०.१२.२०१९ रोजी शासन निर्णयाद्वारे नागपूर-मुंबई शिघ्रसंचार द्रुतगती मार्ग (महाराष्ट्र समध्दी महामार्ग) प्रकल्पाच्या वित्तीय आराखड्यात बदल करण्यासंदर्भात खालीलप्रमाणे मान्यता देण्यात आली होती:-

अ) Sustainable Debt रु.२८,०००.०० कोटी इतक्या रकमेवर कायम ठेवण्यात यावे. परंतु त्याची उचल सध्या मंजूर रु.२४,५००.०० कोटी पर्यंत मर्यादित ठेवण्यास मान्यता प्रदान करण्यात येत आहे.

आ) कर्जाचा उर्वरीत भाग रु.३,५००.०० कोटी इतकी रक्कम शासनाकडून भाग भांडवली अनुदान म्हणून देण्यास मान्यता प्रदान करण्यात येत आहे.

इ) कर्जाची रक्कम जरी रु.२४,५००.०० इतकी असली तरी ती सर्व रक्कम उचलावी की नाही याबद्दल परिस्थितीनुसार त्यावेळी निर्णय घ्यावा. जितके कर्ज कमी तितकी या प्रकल्पाची आर्थिक सुसाध्यता जास्त राहील हे लक्षात घेता या प्रकल्पासाठी आणखी रु.५,०००.०० कोटी इतके अतिरिक्त भांडवल अनुदान शासनाने देण्यास मान्यता प्रदान करण्यात येत आहे.

ई) उपरोक्तनुसार 'अ' ते 'इ' च्या अनुषंगाने खालीलप्रमाणे अर्थसंकल्पीय तरतुद करण्यास मान्यता प्रदान करण्यात येत आहे.

(रु. कोटीत)

वर्षे	IDC	Equity	Flexi-Equity
२०१९-२०	१०००	१५००	१५००
२०२०-२१	१५००	१५००	१५००
२०२१-२२	१५००	५००	२०००
एकूण	४०००	३५००	५०००

शासनाने दि.२०.१२.२०१९ रोजी घेतलेल्या निर्णयानुसार मार्च, २०२२ पर्यंत प्रत्यक्ष भागभांडवलापोटी शासनाकडून रु.८,५००.०० कोटी येणे अपेक्षित होते. तसेच बांधकाम कालावधीतील कर्जावरील व्याजापोटी रु.६,३९६.१८ कोटी पैकी रु.४,०००.०० कोटी येणे अपेक्षित होते. (एकूण व्याज २,३९६.१८ कोटी कमी होणे अपेक्षित होते.) तथापि, मार्च, २०२२ पर्यंत प्रत्यक्ष भागभांडवलापोटी रक्कम रु.३,५००.०० कोटी इतकीच रक्कम वितरित करण्यात आली आहे. त्यामुळे कर्जावरील व्याजाची रक्कम मुळ आराखडयाप्रमाणे परिगणित होणे अपरिहार्य होते. आतापर्यंत एकूण व्याजापोटी रक्कम रु. ४,०००.०० कोटी इतकी रक्कम बँकाकडे भरणा करण्यात आली असून प्रकल्प पूर्ण होईपर्यंत म्हणजे १५.०७.२०२३ पर्यंत आणखी रु.२,३९६.१८ कोटी लागतील. आजतगायत भागभांडवलापोटी प्रत्यक्षात प्राप्त झालेली रक्कम रु.४,५००.०० कोटी इतकी आहे.

तसेच पूर्ण देशात व जगात कोविड-१९ प्रादुर्भावामुळे लॉकडाऊन व इतर बंधनामुळे सदर प्रकल्पाच्या बांधकाम कालावधीतील मर्यादेत वाढ झालेली आहे. प्रत्यक्षात प्रकल्पाचे पॅकेज क्र.१ ते १४ पर्यंतचे काम २४ महिन्यांचा कालावधीत व पॅकेज १५ ते १६ चे काम ३६ महिन्यांत पूर्ण करणे अपेक्षित होते. तथापि, कोविड-१९ प्रादुर्भावामुळे प्रकल्पाच्या पुर्णत्वाच्या कालावधीमध्ये ६ ते ९ महिन्याची वाढ झालेली आहे. प्रकल्पाच्या पुर्णत्वाच्या कालावधीमध्ये झालेल्या वाढीमुळे बांधकाम कालावधीतील कर्जावरील व्याजमध्ये वाढ होणार आहे.

या सर्व बाबींचा विचार करता, दि.२०.१२.२०१९ रोजीच्या शासन निर्णयानुसार बांधकाम कालावधीतील कर्जावरील व्याजापोटी निश्चित करण्यात आलेल्या रु.४००० कोटी या रक्कमेत वाढ होणे निश्चित आहे. त्यानुषंगाने प्रकल्पाच्या वित्तीय आराखडयामध्ये बदल करण्यास शासनाची मान्यता घेणे अपरिहार्य आहे.

महाराष्ट्र राज्य रस्ते विकास महामंडळाने सद्यःस्थितीत दि.१५.०७.२०२३ पर्यंत परिगणित करून अतिरिक्त व्याजापोटी रु.२,३९६.१८ कोटी इतक्या रक्कमेची मागणी केली आहे. उर्वरित भांगभाडवल रक्कम रु.४,०००.०० कोटी वेळेवर न दिल्यास प्रकल्प पूर्ण होण्यापर्यंत बांधकाम कालावधीतील कर्जावरील व्याजेच्या रक्कमेत अधिक वाढ होणे अपेक्षित आहे.

या प्रकल्पाची आर्थिक सुसाध्यता सुधारण्यासाठी व Financing Documents मधील अटी व शर्तीनुसार वाढलेली बांधकाम कालावधीतील कर्जावरील व्याजाची रक्कम शासनाने देणे अपेक्षित आहे. त्यानुषंगाने एकूण रु.२,३९६.१८ कोटी व्याजापोटी दि.१५.०७.२०२३ पर्यंत मान्य करण्यात यावी असा प्रस्ताव महामंडळाने शासनास सादर केला होता.

त्याअनुषंगाने प्रकल्पाची आर्थिक सुसाध्यता सुधारण्यासाठी व Financing Documents मधील अटी व शर्तीनुसार वाढलेली बांधकाम कालावधीतील कर्जावरील व्याजाची रक्कम रु.२,३९६.१८ कोटी व्याजापोटी दि.१५.०७.२०२३ पर्यंत मान्य करून महामंडळास अदा करण्याची आणि एकूण Equity रु. ८५००.०० कोटीस मान्यता देण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

मंत्रीमंडळाच्या दि. ०३.०८.२०२२ रोजीच्या बैठकीमध्ये दिलेल्या मान्यतेनुसार दिनांक २०.१२.२०१९ चे शासन निर्णयान्वये निश्चित केलेले बाबीचे अनुषंगाने खालीलप्रमाणे सुधारीत मान्यता प्रदान करण्यात येत आहे :-

१. महाराष्ट्र राज्य रस्ते विकास महामंडळास हिंदू हृदयसम्राट बाळासाहेब ठाकरे महाराष्ट्र समृद्धी महामार्गाच्या बांधकामासाठी उचलण्यात येणाऱ्या कर्जावर दि.०१.१०.२०१८ रोजीच्या शासन निर्णयाप्रमाणे मंजूर आराखड्यात दर्शविण्यात आलेली आणि दि.१५.०७.२०२३ पर्यंत परिगणीत केलेल्या शिल्लक व्याजाची रु.२,३९६.१८ कोटी इतकी रक्कम उपलब्ध करून देण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.
२. दिनांक २०.१२.२०१९ च्या शासन निर्णयानुसार, Equity व Flexi Equity मिळून रु.८,५००.०० कोटी महाराष्ट्र राज्य रस्ते विकास महामंडळास उपलब्ध करून देण्यास मान्यता देण्यात आली होती. तसेच मूळ आराखड्यानुसार (वित्तीय संस्थांनी मान्य केलेला) रु.९,५२५.०० कोटी इतका निधी Equity पोटी जमिनीच्या विक्रीतून (Monetization of Land) उभारण्यात येणार होता, तो अद्याप उभारण्यात आलेला नाही. सबब, Equity व Flexi Equity मिळून यापूर्वी शासनाने उपलब्ध करून दिलेल्या रक्कमा वजा जाता उर्वरीत रक्कम महाराष्ट्र राज्य रस्ते विकास महामंडळास उपलब्ध करून देण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.

सदर शासन निर्णय वित्त विभागाच्या सहमतीने त्या विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्रमांक २३१/२०२२ व्यय-११, दिनांक १२.०९.२०२२ नुसार निर्गमित करण्यात येत आहे.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२२०९२३१२४७२५०९१८ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(डि. बी. विभुते)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत -

- १) मा.राज्यपाल, महाराष्ट्र राज्य यांचे सचिव
- २) मा.मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई
- ३) मा.उप मुख्यमंत्री, यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई
- ४) मा.मंत्री, सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून), मंत्रालय, मुंबई

- ५) मा.मंत्री, सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम) व नगर विकास, मंत्रालय, मुंबई
- ६) मा.राज्यमंत्री, सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून), मंत्रालय, मुंबई
- ७) मा.राज्यमंत्री, सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम), मंत्रालय, मुंबई.
- ८) मा. विरोधी पक्षनेता, विधानसभा / विधानपरिषद, विधानभवन, मुंबई.
- ९) सर्व विधानसभा सदस्य / विधानपरिषद सदस्य.
- १०) मा. मुख्य सचिव, महाराष्ट्र शासन, मंत्रालय, मुंबई
- ११) अपर मुख्य सचिव (वित्त विभाग), मंत्रालय, मुंबई
- १२) अपर मुख्य सचिव (नियोजन विभाग), मंत्रालय, मुंबई
- १३) अपर मुख्य सचिव (सा.बां.), मंत्रालय, मुंबई
- १४) प्रधान सचिव (महसूल व वन विभाग), मंत्रालय, मुंबई
- १५) प्रधान सचिव (विधि व न्याय विभाग), मंत्रालय, मुंबई
- १६) प्रधान सचिव (नगर विकास विभाग), मंत्रालय, मुंबई
- १७) सचिव (रस्ते), सार्वजनिक बांधकाम विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- १८) सचिव (वने), महसूल व वन विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- १९) उपाध्यक्ष व व्यवस्थापकीय संचालक, म.रा.र.वि. महामंडळ, वांद्रे, मुंबई-५०
- २०) सर्व मंत्रालयीन विभाग
- २१) निवड नस्ती (रस्ते-८), सार्वजनिक बांधकाम विभाग, मंत्रालय, मुंबई.